

Nota reserves en voorzieningen 2016

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Wat zijn reserves en voorzieningen (Begripsbepalingen)	2
3. Rentetoevoeging	3
4. Resultaatsbestemming en resultaatsbepaling	3
5. Ontwikkelingen	3
6. Weerstandsvermogen	4
7. Informatieverstrekking	4
8. Overzicht	4
9. Lange termijn visie	11
10. Voorstel	12

Nota reserves en voorzieningen 2016

1. Inleiding.

Op 30 juni 2015 is de laatste nota reserves en voorzieningen vastgesteld. Daarbij is een aantal opmerkingen gemaakt dat wij in deze nota hebben verwerkt.

De gemeente Rozendaal heeft in de financiële verordening (voorgeschreven in artikel 212 Gemeentewet) geregeld dat jaarlijks de reserves en voorzieningen worden beoordeeld.

Om een actueel en duidelijk overzicht te houden over de diverse reserves en voorzieningen is het goed deze periodiek onder de loep te nemen. Hiermee wordt het bestand van reserves en voorzieningen up-to-date gehouden, wat het inzicht van de raad vergroot. Onderstaand een uiteenzetting.

2. Wat zijn reserves en voorzieningen (begripsbepalingen)?

Het belangrijkste onderscheid tussen reserves en voorzieningen is dat :

- reserves behoren tot het eigen vermogen en
- voorzieningen behoren tot het zogenaamde vreemde vermogen.

In de artikelen 43 en 44 BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) wordt de beschrijving gegeven wanneer iets als een reserve moet worden aangemerkt en wanneer als voorziening. Onderstaand een nadere toelichting.

Reserves (artikel 42 en 43 BBV)

Reserves zijn vermogensbestanddelen die bedrijfseconomisch gezien vrij aanwendbaar zijn. Met andere woorden: de bestemming is nog wijzigbaar. Als voorbeelden zijn hier de reserve monumenten of de vervangingsreserve openbare werken te noemen.

In de toelichting op de balans worden reserves onderscheiden naar:

- de algemene reserve;
- bestemmingsreserves.

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, niet zijnde een bestemmingsreserve.

Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door de gemeenteraad een specifieke bestemming is gegeven.

Voorzieningen (artikel 44)

Is de bestemming niet te wijzigen en is het er mee gemoeide bedrag in te schatten, dan spreekt men van een voorziening.

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- a. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten;
- b. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- c. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- d. Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

De gemeente Rozendaal heeft het meest te maken met voorzieningen zoals beschreven onder c).

Bij c) gaat het bijvoorbeeld om kosten voor groot onderhoud. In Rozendaal gaat het hier om kosten voor groot onderhoud en vervanging van riolering en pensioenverplichtingen voor (oud-)wethouders.

Bij d) worden bijvoorbeeld gelden bedoeld die van een derde (niet-Rijk) worden ontvangen als bijdrage in de kosten van een grotere investering (bijvoorbeeld een rotonde).

3. Rentetoevoeging

Rentetoevoeging aan reserves is toegestaan. Dit dient dan echter te gebeuren via de resultaatsbestemming. Bij voorzieningen is rentetoevoeging alleen toegestaan als in de onderliggende plannen met contante waarde berekeningen wordt gewerkt (in Rozendaal niet van toepassing). Dit betekent dat indien men de koopkracht van de reserves op peil wil houden, de reservering ieder jaar vanuit de winstbestemming aangevuld zal moeten worden. Rozendaal voegt om financiële redenen geen rente toe aan reserves.

4. Resultaatsbestemming en resultaatsbepaling

Resultaatsbepaling en resultaatsbestemming zijn belangrijke begrippen in het kader van reserves en voorzieningen. Dit is van belang omdat stortingen verschillend worden beoordeeld. Hieronder wordt ingegaan op het verschil.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd door gebeurtenissen in het verleden of in het begrotingsjaar zelf en waarvoor toekomstige uitgaven worden verwacht. Regelmatig moet worden beoordeeld of de voorziening nog toereikend is. Stortingen in c.q. vrijval van voorzieningen die in samenhang hiermee worden gedaan vormen lasten c.q. baten voor het betreffende begrotingsjaar. De lasten c.q. baten zijn onderdeel van het resultaat en daarmee van de resultaatsbepaling. Bij de jaarrekening wordt via de paragraaf kapitaallasten bekeken of de voorziening nog op peil is. Afwijkingen ten opzichte van een eventueel vastgesteld plan dienen hier te worden toegelicht. De stand van de voorziening moet aansluiten op de stand zoals deze is weergegeven in het bijbehorende plan of verplichting per balansdatum.

Reserves

Het creëren van reserves is een vrije beleidskeuze van de gemeenteraad. De hiermee samenhangende stortingen vormen in beginsel onderdeel van resultaatsbestemming. De raad mag wel wijzigingen aanbrengen in de reserves.

5. Ontwikkelingen

Onderstaand een overzicht met de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen gedurende een aantal jaren.

	2012	2013	2014	2015*
Algemene reserves	3.621.929	4.206.262	4.286.518	4.166.760
Bestemmingsreserves	2.936.105	3.151.447	3.251.705	3.216.510
Voorzieningen	685.017	590.016	657.325	729.334
Totaal	7.243.051	7.947.725	8.195.548	8.112.604

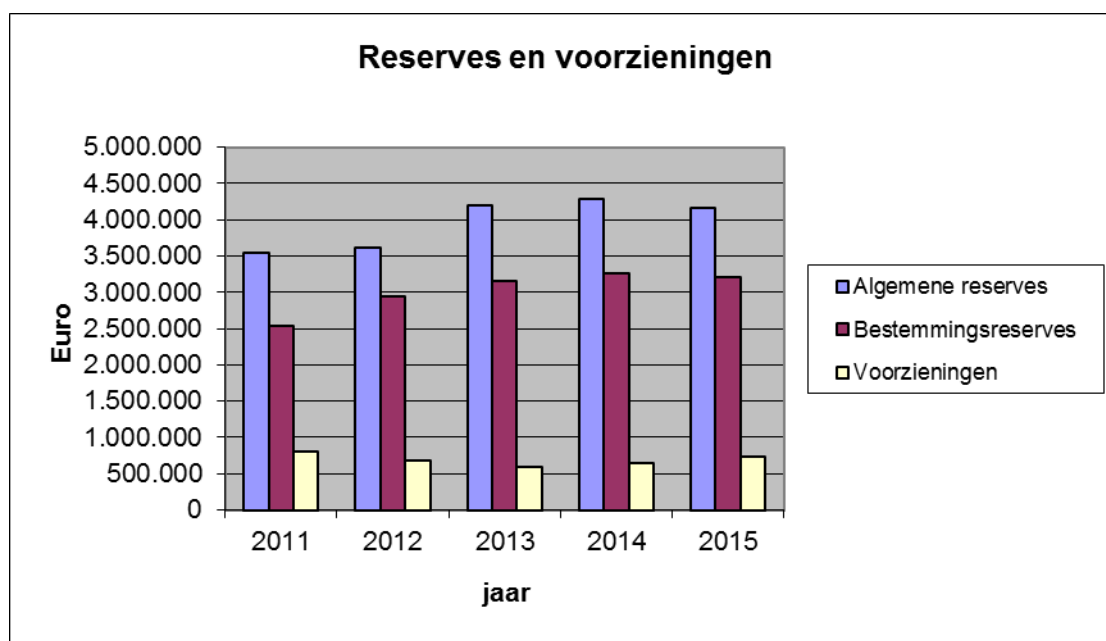
* De cijfers over 2015 zijn de cijfers zoals opgenomen in de concept jaarrekening 2015. De controle van de accountant kan nog zorgen voor wijzigingen in de genoemde bedragen.

De vermindering van de algemene reserve in 2015 wordt veroorzaakt door € 111.759 aan uitgaven op het krediet “Stappenplan Dorpsschool”. Hier is in 2014 € 200.000 voor beschikbaar gesteld.

Bij de bestemmingsreserves is sprake van een veelheid aan mutaties. Uitschieters hierbij zijn de onttrekking van € 182.000 uit het “voorbereidingskrediet nieuwe school” ad € 485.000 (beschikbaar gesteld in 2015) en de storting van het overschot in het sociaal domein ad € 109.000 in de reserve sociaal domein.

De voorzieningen nemen toe door de jaarlijkse storting in de voorziening riolering en een extra storting in de voorziening pensioenen (oud)wethouders (veroorzaakt door de lage rekenrente).

Onderstaand het verloop van de reserves en voorzieningen nog eens in een grafiek.

6. Weerstandsvermogen

De algemene reserve is onderdeel van het totale weerstandsvermogen zoals dat wordt gedefinieerd in paragraaf 2 van de jaarrekening en begroting.

De algemene reserve heeft een bufferfunctie voor het opvangen van tegenvallers.

7. Informatieverstrekking

Teneinde de raad inzicht te geven in de ontwikkelingen op het gebied van de reserves en voorzieningen wordt bij elke tussenrapportage een overzicht toegevoegd met daarop de actuele standen van de reserves en voorzieningen, rekening houdend met de aangegane verplichtingen. Daarnaast wordt in de jaarrekening (conform de verordening) een uitgebreide toelichting gegeven op de stortingen en onttrekkingen per reserve gedurende het betreffende jaar. Daarnaast wordt ook jaarlijks een nota reserves en voorzieningen aangeboden aan de raad.

8. Overzicht

Onderstaand volgt een overzicht waarin alles reserves en voorzieningen worden benoemd. De omvang van de reserves en voorzieningen is de stand uit de concept jaarrekening 2015. De controle van de accountant kan nog zorgen voor wijzigingen in de genoemde bedragen.

Algemene reserve	
Stand per april 2016	4.166.760
Benodigde stand	Gerelateerd aan de omvang van de risico's zoals weergegeven in de paragraaf weerstandsvermogen in de jaarrekening en begroting.
Vorming	In 2015 gevormd uit de algemene reserve mobiel en de algemene reserve immobiel.
Doel	Bufferfunctie en ter opvang van onvoorzien kosten
Toereikendheid	De algemene reserve is groter van omvang dan de reguliere begroting. Afgezet tegen de risico's die Rozendaal loopt is deze reserve van ruimvoldoende omvang. (zie ook paragraaf 2 weerstandsvermogen in de begroting)

Bestemmingsreserves

Reserve monumenten	
Stand per april 2016	25.497
Benodigde stand	32.000 (maximale subsidie voor 4 jaar)
Vorming	Gevormd vóór 1995. Al meer dan 10 jaar worden geen jaarlijkse stortingen gedaan. Voeding is gedurende de laatste 10 jaar incidenteel uit jaarrekeningsaldi gedaan.
Doel	Bekostiging van verleende subsidies aan inwoners ten behoeve van monumentenzorg
Toereikendheid	In de raad van 20 oktober 2015 is het maximale jaarlijkse subsidiebedrag vastgesteld op € 8.000. In het uiterste geval is deze reserve toereikend voor 3 jaar.

Reserve sociaal domein	
Stand per april 2016	503.060
Benodigde stand	Op basis van werkelijke kosten en opbrengsten over enkele jaren zal een minimale buffer moeten worden vastgesteld. De komende jaren is deze reserve van voldoende omvang om geprognosticeerde tekorten op te kunnen vangen
Vorming	Gevormd in 2015 uit de reserve Wmo en de reserve decentralisaties.
Doel	Opvang van mogelijke tegenvallers in het sociaal domein. Tekorten of overschotten in het sociaal domein worden in deze reserve gemuteerd.

Toereikendheid	In 2015 lijken de kosten binnen het beschikbare budget te blijven. De komende jaren zal moeten blijken hoe de kosten zich gaan verhouden ten opzichte van de budgetten. Vooralsnog is er voldoende aanwezig om eventuele tekorten in de komende jaren op te kunnen vangen. De omvang van de reserve is vrijwel gelijk aan het hele jaarlijkse budget in het sociaal domein in 2015.
----------------	---

Reserve onderwijs algemeen	
Stand per april 2016	1.230.750
Benodigde stand	Zodra de nieuwe school is gerealiseerd zal de omvang van de buffer kunnen worden bepaald.
Vorming	Gevormd in 2013 uit de voorziening onderhoud school en de reserve groei school.
Doel	Opvang van mogelijke kosten/kleine investeringen met betrekking tot De Dorpsschool en Het Rhedens.
Toereikendheid	De toereikendheid is op dit moment nog niet vast te stellen. Op het moment dat de nieuwe school is gerealiseerd kan hier de benodigde hoogte worden vastgesteld.

Reserve Wet Werk en Bijstand (WWB inkomensdeel)	
Stand per april 2016	304.280
Benodigde stand	Dit betreft geoormerkt geld. Een ondergrens of bovengrens is derhalve niet van toepassing.
Vorming	Gevormd in 2004, ten behoeve van de opvang van schommelingen in kosten bijstand (WWB).
Doel	Opvang van mogelijke tekorten op de kosten van bijstand (geoormerkt geld).
Toereikendheid	Deze reserve is ruim voldoende van omvang gezien het stabiele bestand van bijstandsuitkeringen.

Reserve digitalisering	
Stand per april 2016	144.239
Benodigde stand	Door de snelle opeenvolging van de verplichtingen tot automatisering en digitalisering is een ondergrens moeilijk te bepalen. Jaarlijks wordt een uitgebreide inventarisatie van alle verplichtingen en ontwikkelingen opgesteld. Gerelateerd aan deze inventarisatie is deze reserve van voldoende omvang.

Vorming	Gevormd in 2011 uit het jaarrekeningsaldo 2010. De jaarlijkse storting in deze reserve is vanaf de begroting 2015 vervallen.
Doel	Opvang van kosten/investeringen op het gebied van digitalisering (basisregistraties, digitale ontsluiting van gegevens, koppelingen met landelijke registraties e.d., geen hardware).
Toereikendheid	De kosten van de ontwikkelingen op het gebied van digitalisering kunnen voor zover die nu bekend zijn worden opgevangen binnen deze reserve

Vervangingsreserve gemeentehuis	
Stand per april 2016	64.087
Benodigde stand	136.000
Vorming	Gevormd in 1998. Er worden sinds 2011 geen jaarlijkse stortingen meer gedaan.
Doel	Opvang van kosten van vervanging van inventaris, (ICT)apparatuur.
Toereikendheid	Deze reserve is toereikend voor de eerste 2 a 3 jaar. Aangezien er geen stortingen plaatsvinden is de toereikendheid op termijn onvoldoende.

Vervangingsreserve openbare werken	
Stand per april 2016	84.960
Benodigde stand	120.000
Vorming	Gevormd in 1998. Er worden sinds 2011 geen jaarlijkse stortingen meer gedaan.
Doel	Opvang van kosten van vervanging van werkmateriaal en vervoersmiddelen.
Toereikendheid	Uit een recente inventarisatie blijkt dat deze reserve te beperkt van omvang is om alle toekomstige vervangingen op termijn te kunnen doen.

Reserve schilderwerk	
Stand per april 2016	6.686
Benodigde stand	6.686
Vorming	Gevormd in 2015.
Doel	Opvang van kosten van groot schilderwerk aan het gemeentehuis.
Toereikendheid	Op basis van een offerteronde bij schilder wordt jaarlijks een storting gedaan ten behoeve van het groot schilderwerk aan de buitenkant van het gemeentehuis. De toereikendheid is derhalve voldoende.

Reserve begraafplaats	
Stand per april 2016	11.714
Benodigde stand	56.000
Vorming	Gevormd in 2013
Doel	Opvang van kosten van opknop van de begraafplaats en onderhoud van de paden.
Toereikendheid	Om de kosten van onderhoud van paden e.d. de komende jaren te kunnen dekken is een aanvulling op deze reserve noodzakelijk.

Reserve dekking kapitaallasten	
Stand per april 2016	316.778
Benodigde stand	De stand is de benodigde stand. Dit betreft het totaal van de toekomstige afschrijvingen
Vorming	Gevormd vanaf 2004.
Doel	Door de invoering van het BBV is de systematiek van dekking van afschrijvingslasten gewijzigd. Voorheen werden sommige investeringen direct uit een reserve/voorziening gedekt. Conform de nieuwe voorschriften moet eerst worden geactiveerd. Vervolgens worden de afschrijvingslasten van een investering (die t.l.v. een reserve is gebracht) uit deze reserve gedekt. Deze reserve is in feite de som van de toekomstige afschrijvingslasten).
Toereikendheid	De stand van deze reserve is gelijk aan de toekomstige afschrijvingen van alle geactiveerde investeringen.

Reserve BTW-compensatiefonds	
Stand per april 2016	5.170
Benodigde stand	De reserve loopt in 2016 af.
Vorming	Gevormd in 2003 uit in investeringen en reserves begrepen btw.
Doel	Deze reserve dient ter dekking van de nadelen a.g.v. invoering BTW-compensatiefonds. Jaarlijks (aflopend) komt er een deel t.g.v. de exploitatie. De laatste onttrekking vindt plaats in 2016.
Toereikendheid	N.v.t.

Reserve fietspaden	
Stand per april 2016	280.961
Benodigde stand	Deze gelden zijn geormerkt ontvangen. De reserve is van voldoende omvang om de investeringen de komende 10 jaar te kunnen doen.

Vorming	Gevormd in 2011 uit de ontvangen onderhoudsgelden van RGV en Provincie Gelderland.
Doel	Deze reserve is bedoeld voor het groot onderhoud aan fietspaden en het genereren van rente-inkomsten om het jaarlijks onderhoud uit te bekostigen.
Toereikendheid	Deze reserve is van voldoende omvang om alle investeringen in fietspaden de komende jaren te kunnen doen.

Reserve locaties	
Stand per april 2016	49.121
Benodigde stand	Deze reserve is vrijwel verbruikt.
Vorming	Gevormd uit het jaarrekeningsaldo van 2006 en 2007.
Doel	Gevormd ter dekking van kosten m.b.t. onderzoek locaties en voorbereiding van de bouw van de nieuwe school
Toereikendheid	Deze reserve is nagenoeg verbruikt. Eventuele vervolgekredieten worden uit de reserve onderwijs algemeen aangevraagd.

Reserve Presikhaaf	
Stand per april 2016	71.341
Benodigde stand	Vooralsnog is deze reserve van voldoende omvang om ons aandeel in toekomstige tekorten en reorganisatiekosten bij Presikhaaf bedrijven te kunnen opvangen.
Vorming	Gevormd in 2013 uit het jaarrekeningsaldo 2012.
Doel	Deze reserve dient ter opvang van onze bijdrage in de tekorten en tegenvallers van werkvoorzieningsschap Presikhaaf.
Toereikendheid	Deze reserve is van voldoende omvang om de kosten de komende jaren op te kunnen vangen

Reserve wegen	
Stand per april 2016	117.866
Benodigde stand	De stand van de reserve en de toekomstige stortingen in deze reserve zijn voldoende om de komende tien jaar het benodigde onderhoud uit te kunnen voeren.
Vorming	Gevormd in 2014 uit de voorziening wegen
Doel	Deze reserve dient ter opvang van kosten groot onderhoud wegen.
Toereikendheid	Uit de wegenplanning blijkt dat deze reserve voldoende van omvang is om de

	investeringen de komende jaren te kunnen dekken. De storting heeft voorlopig geen aanpassing.
--	---

Voorzieningen

Voorziening riolering	
Stand per april 2016	507.000
Benodigde stand	De stand van de voorziening is de juiste. De hoogte van de voorziening moet gelijk zijn aan de stand uit het vGRP.
Vorming	Gevormd vóór 1995.
Doel	Deze voorziening dient ter dekking van kosten groot onderhoud en vervanging. Op basis van het verbrede gemeentelijk rioleringsplan. Jaarlijks wordt er gestort conform het vGRP.
Toereikendheid	De toereikendheid is voldoende. Ieder jaar wordt dit nadrukkelijk bekeken door de accountant en aangegeven als de stand van de voorziening correcties behoeft.

Voorziening pensioenen/wachtgeld wethouders	
Stand per april 2016	222.336
Benodigde stand	De stand is de juiste. Jaarlijks worden hiertoe berekeningen gemaakt
Vorming	Gevormd in 2011
Doel	De toekomstige pensioenverplichtingen en wachtgeldverplichtingen worden hier uit betaald. In 2014 is deze voorziening op het juiste peil gebracht.
Toereikendheid	De toereikendheid is voldoende. Ieder jaar wordt dit nadrukkelijk bekeken door de accountant en wordt aangegeven als de stand van de voorziening correcties behoeft.

Voorziening dubieuze debiteuren	
Stand per april 2016	25.386
Benodigde stand	Jaarlijks wordt de onderbouwing van deze voorziening geactualiseerd waarna eventuele aanpassing volgt.
Vorming	Gevormd in 2000.
Doel	Deze verplichte voorziening dient ter dekking van kosten van oninbare debiteuren. Jaarlijks wordt bij de jaarrekening een geactualiseerde onderbouwing opgesteld.

Toereikendheid	De toereikendheid is voldoende. Ieder jaar wordt dit nadrukkelijk bekeken door de accountant en aangegeven als de stand van de voorziening correcties behoeft.
----------------	--

9. Lange termijn visie

Het college streeft naar een gezonde reservepositie. Dit houdt in dat de algemene reserve voldoende van omvang is om tekorten op te kunnen vangen, de bestemmingsreserves op peil zijn voor de functie waarvoor ze in het leven zijn geroepen en de voorzieningen de juiste hoogte hebben.

Algemene reserve:

Het begrotingstotaal van de gemeente Rozendaal bedraagt in 2016 € 3.750.000 (exclusief de woningbouw op De Del). De algemene reserve bedraagt op dit moment meer dan het begrotingstotaal van de normale exploitatie. In relatie tot de andere risico's waar wij mee geconfronteerd worden is dat van voldoende omvang. In de paragraaf weerstandsvermogen in de jaarrekening en begroting wordt hier nader op ingegaan.

Bestemmingsreserves:

Bij elke bestemmingsreserve wordt een relatie gelegd tot de benodigde middelen in deze reserve met betrekking tot het taakveld van desbetreffende reserve. Indien wij van mening zijn dat in een reserve teveel of te weinig middelen zitten dan geven wij in ons advies (zie punt 10) aan welke aanpassing wij verstandig achten.

Voorzieningen:

De hoogte van de voorzieningen is aan strikte regels gebonden. Aan een voorziening ligt een plan of concrete verplichting ten grondslag. De hoogte van de voorziening riolering moet corresponderen met de hoogte van de voorziening zoals in het rioleringsplan is weergegeven. In geval van concrete kosten (pensioen en wachtgeld) dient een actuele berekening ten grondslag te liggen aan de stand van deze voorziening per 31 december van elk jaar. Aan de voorziening dubieuze debiteuren ligt een gedetailleerde berekening ten grondslag.

Totaal

Het streven om een bepaald totaalbedrag in de reserves te hebben zegt niets over de degelijkheid van de reservepositie. De hoogte van elke reserve dient te worden beoordeeld in relatie tot de mogelijke kosten en tegenvallers die hiermee worden opgevangen. Een reservetotaal dat toeneemt hoeft niet te betekenen dat de reservepositie sterker wordt. Onlosmakelijk verbonden met de hoogte van de reserves zijn de daarmee samenhangende risico's. Als de risico's harder stijgen dan het reservetotaal wordt de reservepositie zwakker. In absolute zin iets zeggen over de hoogte van het totaal van de reserves heeft derhalve niet veel nut.

10. Voorstel

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat er een aantal aanpassingen kunnen worden gedaan. Onderstaand een overzicht van gewenste aanpassingen.

- Aanvulling reserve monumenten

Gezien het maximale subsidiebedrag van € 8.000 per jaar is deze reserve vrij beperkt van omvang. Aangezien er geen jaarlijkse storting in de reserve wordt gedaan verdient het aanbeveling deze reserve aan te vullen. Wij stellen voor om € 7.000 toe te voegen uit de algemene reserve.

- Aanvulling vervangingsreserve gemeentehuis

Op korte termijn is deze reserve voor de meest noodzakelijke vervangingen toereikend. Uit de inventarisatie blijkt een aanvulling van € 70.000 nodig. Er wordt reeds 5 jaar geen jaarlijkse storting van € 15.000 meer gedaan. Dit heeft geleid tot het interen op deze reserve. Wij stellen voor om € 70.000 toe te voegen uit de algemene reserve.

- Aanvulling vervangingsreserve openbare werken

Op termijn is deze reserve niet toereikend om het werkmaterieel te kunnen vervangen. Uit de inventarisatie blijkt een aanvulling van € 35.000 nodig. Er vindt reeds 5 jaar geen jaarlijkse storting van € 7.047 plaats. Dit heeft geleid tot het interen op deze reserve. Wij stellen voor om € 35.000 toe te voegen uit de algemene reserve.

- Aanvulling reserve begraafplaats

Op termijn is deze reserve niet toereikend om het noodzakelijke grote onderhoud op de begraafplaats te kunnen uitvoeren. Een opgestelde planning voor de komende jaren wijst uit dat een aanvulling van € 45.000 noodzakelijk is.

- Reserve locaties

Gezien het feit dat deze reserve nagenoeg is uitgeput stellen wij voor deze reserve op te heffen en over te hevelen naar de algemene reserve.

- In het verleden is de reservering voor openbare verlichting stopgezet. Gezien de leeftijd van de armaturen is het zinvol een reserve in het elven te roepen. Bij de behandeling van de jaarrekening 2015 zal hiertoe een voorstel worden gedaan.

Schematisch:

	Verhogen	Verlagen
Reserve monumenten	7.000	
Vervangingsreserve gemeentehuis	72.000	
Vervangingsreserve openbare werken	35.000	
Reserve begraafplaats	45.000	
Reserve locaties		49.121
Totaal	159.000	49.121
Per saldo tlv algemene reserve		109.879